

Hägersten 2016-12-30

Dnr.nr: S2016/04598/FST

Vår referens: Anna Quarnström

Mottagarens adress:

s.registrator@regeringskansliet.se

s.fst@regeringskansliet.se

Remissvar En funktionshinderspolitik för ett jämlikt och hållbart samhälle (förslag från MFD).

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, verkar för delaktighet och lika rättigheter i samhället för personer med psykisk ohälsa, psykosociala svårigheter och/eller någon form av psykisk funktionsnedsättning. RSMH har för tillfället en särskild satsning på att öka kunskapen och tillgången till de mänskliga rättigheterna när man befinner sig frihetsberövad, en satsning som bedrivs i samarbete med Civil Rights Defenders. RSMH ingår som medlemsförbund i Handikappförbunden (HSO) och har deltagit i framtagandet av det remissvar som har avlämnats från förbunden. RSMH ställer sig till fullo bakom det remissvaret men vill som komplement, utifrån vår egen målgrupp, tillföra följande:

9. Hälsa.

RSMH vill under rubriken psykisk "ohälsa och psykiatri" understryka vikten av ett holistiskt arbetssätt vad gäller personer med någon form av funktionsnedsättning och deras psykiska hälsa. Personer med fysiska funktionsnedsättningar utvecklar inte sällan psykisk ohälsa. För den individ som utvecklar psykisk ohälsa blir livet svårare att hantera och funktionshinder kan bli svårare att överkomma.

RSMH vill också nyansera bilden av svårigheten att benämna en person med psykisk ohälsa kontra en person med varaktig psykisk ohälsa. För många personer finns det ett motstånd mot att erhålla diagnos liksom att kontakta adekvat vårdinrättning för sina behov. Likväl föreligger i många fall varaktiga besvär. RSMH ser det t.ex som problematiskt när personer med uppenbara psykiska besvär (som förelegat över en längre tid) hör av sig till socialtjänst och nekas hjälp på grund av att de saknar vilja att få detta dokumenterat. Begreppet varaktighet bör således tolkas med viss generositet för att vara tillräckligt och i viss mån proaktivt. RSMH vill också påtala vikten av ett holistiskt synsätt på individen så att personer med psykisk ohälsa inte heller utesluts från somatisk vård.

Vad gäller frihetsberövade inom tvångsvård så vill vi förtydliga att FN:s kommentarer om att det ej bör vara tillåtet med tvångsvård gäller personer som endast frihetsberövas på basis av att de har en funktionsnedsättning. En sådan inställning är självklar för RSMH:s räkning men det krävs omfattande utbildning hos samhällets samtliga aktörer som verkar på området för att lära sig vad detta innebär i praktiken. Det är RSMH:s uppfattning att det finns ett stort antal individer av de som idag är frihetsberövade som inte borde vara det enligt rådande internationellt regelverk. Det är också RSMH:s uppfattning att merparten av de som befinner sig frihetsberövade inte skulle behöva vara det om staten vidtog tillräckliga preventiva åtgärder och ett fullgott stödssystem utvecklades.

10. Social välfärd.

Myndigheten bör tydligare ta avstamp även i konventionen om ekonomiska, sociala kulturella rättigheter under denna punkt. Därmed också fästa stor vikt vid kommitténs senaste uttalande angående brister härvid. I synnerhet de som rör rättigheter för personer med funktionsnedsättning och, för vår del, den alternativrapport som RSMH lämnade inför den senaste granskningen

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2fCESCR%2fCSS%2fSWE%2f23937&Lang=en

14. Rättsväsende

RSMH som, i samarbete med Civil Rights Defenders, har granskat rättigheter för frihetsberövade, vill påtala att man har missat en del centrala frågor under denna punkt. För det första ska alla personer erbjudas information, på ett sätt som de kan behärska, om sina processuella rättigheter i alla sammanhang. Men en stor del av

POSTADRESS

Instrumentvägen 10

126 53 HÄGERSTEN

TELEFON (Vxl)

08 – 120 080 40

ORG. NR

802005-6985

PLUSGIRO

40 62 92-3

HEMSIDA

www.rsmh.se

E-POST

rsmh@rsmh.se

personer med funktionsnedsättning saknar information om vilka rättigheter de har, t.ex. vad gäller att överklaga om man inte får tillräckligt stöd eller om deras fri- och rättigheter blivit kränkta.

För det andra kan allt för många personer inte förmå sig, eller orkar inte, utnyttja sina processuella rättigheter. För detta krävs komplement och stöd utifrån behov för att rättigheterna ska vara reella. RSMH anser det som nödvändigt för den kommande funktionshinderperioden att det utreds om personer med funktionsnedsättning och psykosociala svårigheter bör få utvidgade rättigheter till rättshjälp.

Den tredje mycket centrala frågan för att rättssäkerhet ska råda i alla lägen är att säkerställa att det finns rutiner för att identifiera individer som har behov av anpassning och stöd vad gäller att säkerställa sina processuella rättigheter. På detta område vill RSMH rekommendera att myndigheten tittar på tex Kommissionens rekommendation av den 27 november 2013 om processuella garantier för sårbara misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden. Rekommendationerna följs inte av den svenska staten såsom RSMH och Civil Rights Defenders konstaterar i sin alternativrapport¹.

Det saknas insikt hos berörda parter vilken betydelse en funktionsnedsättning har för möjligheten att utnyttja sina processuella rättigheter samt att det finns brister i förmågan att förstå vad som är indikator på en funktionsnedsättning eller ej. En liknande analys kan appliceras på andra beslutande organ dit den enskilde vänder sig.

Under punkten rättstrygghet bör myndigheten lyfta det faktum att personer med funktionsnedsättning som vänder sig till rättsväsendet också blir mindre betrodda och i vissa fall negligerade². RSMH ser det som angeläget att det genast tillsätts en utredning om hur väl personer med någon form av funktionsnedsättning får sina processuella och mänskliga rättigheter tillgodosedda vad gäller möjligheten till en rättvis prövning inom såväl det förvaltningsrättsliga området som inom ramen för en brottmålsprocess.

Avslutningsvis.

Till sist anser RSMH att myndigheten fortsatt ska verka för en uppföljning av MR-indikatorer på samtliga områden.

Vänliga hälsningar

Kristina Båth Sägängar

Kanslichef

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa

¹<https://www.civilrightsdefenders.org/files/CRD-Report-on-EU-Commission-Recommendation-on-procedural-safeguards-for-vulnerable-suspected-or-accused-in-criminal-proceedings-2013%EF%80%A2C-378%EF%80%A202.pdf>

²Katrin Lainpelto, *Rättsväsendets bemötande av brottsutsatta barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättning*, Juridiska institutionen, Stockholms universitet, Stockholm 2015